

KATOLIŠKI GLAS

Uredništvo in uprava:
Gorica, Riva Piazzutta št. 18
Poštno ček. račun: št. 9-12410

Cena: Posamezna št. L 15
Naročnina: Mesečna L 65
Za inozemstvo: Mesečno L 100

Leto II. - Štev. 18

Gorica - 3. maja 1950 - Trst

Izhaja vsako sredo

Nedemokratski demokrati

Trst, zadnje dni aprila 1950

V ospredju zanimanja svetovne javnosti je spet vprašanje Svobodnega tržaškega ozemlja. Ne moremo mimo ugotovitve, da je tudi danes, kakor je bilo to že tolikokrat v zgodovini, slovenska zemlja in slovenski svet drobiž, s katerim hočejo velike države poravnati medsebojne spore in medsebojna obračunavanja.

Ugotovitve velikih

Ko so države pripravljale mirovno pogodbo po končani vojni, je prišlo v Trst precej zastopnikov različnih držav, da so si ogledali resnično stanje tega ozemlja. Ti zastopniki so ugotovili, da je zelo težko potegniti pravično mejo in so se zato končno odločili, naj bo ustvarjeno Svobodno tržaško ozemlje. Poleg vsega drugega so ti odposlanci tudi spoznali, da žive tu tudi Slovenci, ki govorijo svoj jezik, da ima ta narod svojo kulturo in svojo narodno preteklost in da je njegova zgodovina dolg in neprestan boj za obstanek narodne posebnosti. Na podlagi vsega tega so tudi predlagali in končno sprejeli, naj vlada tu popolna enakopravnost med Slovenci in Italijani.

Spoznanje in praksa

Pošteno in povsem naravno bi bilo, da bi to spoznanje prenesli v prakso. Tu — tako pravijo — mirovna pogodba še ni stopila v

veljavo. To je za sedanjo oblast razlog, da popolnoma prezira pravice Slovencev. Da dela povsem drugače, kakor pa so spoznali odposlanci velikih narodov. Če mirovna pogodba še ni v veljavi, zato še ni rečeno, da je treba zatreti tu vsako slovensko narodno življenje do tedaj, ko naj bi mirovna pogodba prinesla tudi Slovincem enakopravnost. Razen slovenskih šol (ki pa jih tudi okrnjujejo), nismo dobili Slovenci prav ničesar na tem ozemlju.

Demokratskost Italije

V Italiji vlada danes vlada različnih demokratskih strank in ministri in poslanci zatrjujejo, da ni več nikjer fašizma, ampak popolna demokracija. Demokratske Italije pa da se ni treba nikomur bati. Vse to naj še dalje govore in naj besedam verjamejo Italijani. Slovenci pa imamo prebogato skušnjo 25. let in skušnjo kratkih let po vojni, da se vse stranke in vsi ministri niso v razmerju do Slovencev prav nič spremenili. Kaj in kakšne narodne pravice je dala ta velika demokracija Slovincem v Gorici in v Beneški Sloveniji? In kakšne pravice priznavajo italijanski mestini očetje v Trstu slovenskim tržaškim meščanom? In kako delajo italijanski uradniki po uradih, ki so pod nadzorstvom zaveznikov, kako delajo s Slovenci? Nesramno in zlobno jih zastavljajo, pošiljajo od enega

urada v drugega. In nazadnje Slovenec ne doseže ničesar. To je tista demokracija, ki se nadaljuje od dučaja naprej.

Ne mešetarite s Trstom!

Danes, ko so zavezniki tu, delajo že tako. Kako bi delali jutri z nami? Zato pa ne verjamemo Slovenci več nobenim besedam.

Naj se torej nihče več ne čudi, če z vso doslednostjo zahtevamo uveljavljenje mirovne pogodbe vsaj v tem, da se da Slovincem popolna enakopravnost. Ne mešetarite več s slovensko zemljo! V mednarodnih krogih govore o Trstu v zvezi z Jugoslavijo in o Trstu v zvezi z Italijo. Toda na Tržaškem prebivajo Slovenci in Slovenci so življenjsko zainteresirani na tem ozemlju. Za Slovence ni važno, kakšne izjave daje o Trstu kak Srb ali Bolgar. Za te južne Slovence Trst ni morda važen, ker imajo druga pristanišča. Za Slovence pa je življenjske važnosti.

Demokrati in demokracija

Slovenci smo vedno gledali v zapadne zaveznike kot v vzor demokracije in v poročstvo boljšega življenja. Med vojno smo nastavljali uho na obvestila zaveznikovskih radijskih postaj in smo verovali v svobodo, ki bo prišla z zaveznikiškimi armadami. Naj se nam danes zavezniki ne čudijo, če smo nad njimi popolnoma razočarani. Trst ponujajo spet Italiji,

včerašnji svoji sovražnici, tu pa Slovincem ne priznavajo nobenih osnovnih narodnih pravic. Ne bomo zapisali preveč, če rečemo, da so to, kar dajejo danes zavezniki Slovincem, dali celo Nemci med vojno: dali so šolo in radio. Na nekaterih področjih so priznali celo nacisti Slovincem več narodnih pravic kot jih danes ZVU. Kako bi ne bili zaradi vsega tega Slovenci razočarani? Zelo malo je tudi mogoče razumeti dosledno preziranje slovenskih katoliških organizacij in njihovih pro-

šenj. Vse to postopanje maje vero našega naroda v besedo demokracija, kakor smo jo vedno pojmovali.

Da nam ne bo kdo dejal, da svet ni vedel za teptanje osnovnih pravic našega naroda, bomo nadaljevali s spomenicami in pojasnili v mednarodni svet. Vsi Slovenci pa bodimo strnjeni in verujmo v zmago kot smo verovali vedno. Samo zaradi te velike vere nas ni nihče do danes mogel zbrisati z zemlje. Tudi v bodoče nas ne bo!

„Duhovni zračni most“

Bivši vojaški guverner Združenih držav v Nemčiji, general Lucius D. Clay, je sprožil predlog, da zgradijo Združene države »duhovni zračni most«, ki naj okrepi svobodne narode na svetu in pomaga preprečiti novo vojno. Ta predlog je stavil Clay, ko je sprejel predsedstvo gibanja »križarske vojne za mir«, katero je začel »Narodni odbor za svobodno Evropo«. Z drugimi besedami povedano: »Narodni odbor za svobodno Evropo« je napovedal križarsko vojno za mir pod novim predsednikom — generalom Clayjem. To gibanje ima za cilj boj za resnico, v katerem naj se z ameriško vlado združijo ameriški državljani in skupno pobijajo sovjetsko propagando.

»Narodni odbor za svobodno Evropo« je ustanovila lansko leto, skupina odličnih ameriških državljanov z namenom, da bi pospeševali ameriško stvar s sedanjem ideološkim sporu. Odbor, kot zasebna organizacija, uživa podporo zunanjega ministrstva in je položil temelje za močno in dobro premišljeno borbo, ki naj osvetli narodom vzhodne Evrope, kakšni so ameriški cilji in želje.

Najnovejši uspeh je odbor dosegel, ko je pridobil za svojo stvar in za popolno sodelovanje bivšega ameriškega poveljnika v Berlinu, generala Lucija Clayja. General se je odpovedal donosnim ponudbam v zasebni industriji ter je sklenil, da se posveti odboru, ki bo vabil ameriški narod naj denarno in moralno podpre to, kar general imenuje »križarsko vojno za duhovni letalski most.«

Kot znano sodeluje v »Narodnem odboru za svobodno Evropo« tudi dr. Miha Krek, predsednik Slov. narodnega odbora.

O NEMŠKEM NACIONALIZMU

Visoki komisar Združenih držav v Nemčiji, John McCloy, meni, da je nemški nacionalizem »sila, s katero je treba vedno bolj računati, da pa danes še ne pomeni v zahodni Nemčiji večje neposredne nevarnosti.«

V spremnem pismu k svojemu prvemu poročilu o delu zasedbenih sil v zadnjem tromesečju l. 1949 piše McCloy, da so »postale nacionalizem in nacionalistične skupine bolj aktivne in glasne kot je bilo ob času popolnega vojaškega nadzorstva.« Pismo je naslovljeno na zunanjega ministra Achesona in upravnika gospodarskega sodelovanja Hoffmana.

McCloy trdi, da so Nemci pripravljani se vedno bolj združiti z zahodno Evropo in da stopa nemška zvezna republika vedno bolj v stik z zunanjim svetom in z zahodnimi demokratskimi narodi.

O Berlinu navaja poročilo: »Znani cilj nemškega komunizma je, polastiti se Berlina, ki kot okno na vzhod stalno moti

komuniste. Nemški narod in zahodni zavezniki pa so odločeni ohraniti to predstražo demokracije.«

McCloy navaja, da je morala zahodnega Berlina dobra, kljub »močnemu političnemu in gospodarskemu pritisku od vzhoda, ki je znatno povečal berlinske finančne težave.«

Poročilo navaja dalje, da so Nemci v splošnem sprejemljivi za zahodno demokracijo in svobodo.

Italijanski admiral v Ameriki

V Združene države je prispel na tritedenski uradni obisk in ogled ameriških pomorskih naprav admiral Emilio Ferreri, načelnik generalnega štaba italijanske mornarice. Ob prihodu ga je sprejel admiral Forrest P. Sherman, načelnik ameriških pomorskih operacij. Ferreri je prvi italijanski admiral, ki je obiskal Združene države po drugi svetovni vojni.

Grozeča nevarnost

Na zaključnem sestanku društva lastnikov ameriških časnikov je imel ameriški zunanji minister Acheson velik govor, v katerem je opozoril ameriški narod, da grozi njemu in vsemu omikarnemu svetu nevarnost sovjetskega boljševisma.

Minister je med drugim dejal:

Grozi nam nevarnost, to trdim z vso resnostjo in resničnostjo, nevarnost grozi ne le naši državi, ampak omiki, v kateri živimo in vsemu fizičnemu okolju, v katerem more omika živeti.

V Združenih državah sta se ohranili svoboda in različnost naziranja, ker smo gojili ter sprejeli in izvajali tretjo idejo, to je strpnost. Mi izpovedujemo in verujemo v stavek: Moja svoboda in moja pravica do drugačnega mišljenja je odvisna od tvoje svobode in pravice do drugačnega mišljenja.

Določeneje je o nevarnosti govoril minister Acheson, ko je dejal:

Nevarnost prihaja iz sistema, ki zanika sleherno predpostavko, ki je za nas veljavna. Sovjetski komunizem ne dovoljuje idejne raznolikosti. Ta nauk pravi da je svoboda zlo. Trdi, da so zlo-

čini tisti ljudje, ki uživajo svobodo mišljenja, ljudje, ki se drznejo kreniti od nauka, katerega je določil Kremelj v Moskvi. Takšne ljudi vrže za zapahnjena okna ali jih obsodi na smrt.

Ko je govoril minister o vseh pripravah Sovjetske zveze, je dejal:

Komunisti širijo prepričanje, da smo obdani od komunističnega sveta, ker pričakujejo, da nas bo to zmedlo, da se bodo nekateri ljudje odločili za eno smer, drugi za drugo in da bodo Združene države tako razdvojene. Ljudje v Kremlju pa imajo še nek drug jasen cilj, to je prenesti težišče produktivne sile na svetu. Danes je to težišče njim močno v škodo, ne bi bilo pa takó, če bi mogli dobiti oblast v zahodni Evropi in na Japonskem.

Potem, ko ponovno govori o nevarnosti, kliče minister k naslednjim akcijam:

Najprej moramo pokazati, da je naša vera v svobodo resnično goreča in borbena vera. Uporabiti moramo vsa sredstva, da bomo ponesli vrednoto svobode na vse štiri konce sveta. Skrbeti moramo za našo obrambo. Poleg

vere in propagande in obrambe je potrebno, da spravimo vse te stvari v vsakdanje življenje stotin milijonov ljudi, ki živijo v tem našem svobodnem svetu. (S to dejavnostjo v zvezi govori o gospodarski pomoči in obnovi).

Peta točka dejavnosti je na političnem področju.

Kot zadnjo točko dejavnosti navaja Acheson še vedno možnost sporazuma, a pri tem takoj poudari:

O nikakem sporazumu ali približanju k sporazumu ne moremo govoriti vse dotlej, dokler ne bo odpravljena ideja napada. Beseda »napad« pa vključuje ne le vojaški napad, ampak tudi propagandno vojno in tajno izpodkopavanje svobodnih držav od znotraj.

Slovenci, ki smo sami občutili in dan za dnem okušamo komunistično nasilje, samo želimo, da bi to veliko móro sedanjega časa čimprej spoznal ves ameriški narod in da bi Združene države vse storile, da bi na svetu in tako tudi Slovincem zavladata tako pričakovana resnična svoboda.

ČETRTRA NEDELJA PO VELIKI NOČI

Berilo iz lista sv. apostola Jakoba
(Jak 1,17-21)

Preljubi! Vsak dober dar in vsako popolno darilo je od zgoraj in prihaja od Očeta luči, pri katerem ni premembe ne sence menjave. Radovoljno nas je rodil z besedo resnice, da bi bili nekakšna prvina njegovih stvari. Veste, preljubi moji bratje: Vsak človek bodi hiter za poslušanje, počasen za govorjenje, počasen za jezo. Kajti človekova jeza ne vrši božje pravice. Zato odpravite vsonečednost in vsak izrastek malopridnosti in sprejmite v krotkosti vsajeno besedo, ki more rešiti vaše duše.

Iz svetega evangelija po Janezu
(Jan 16,5-14)

Tisti čas je rekel Jezus svojim učencem: Odhajam k njemu, ki me je poslal, in nihče izmed vas me ne vpraša: »Kam greš?« Ampak, ker sem vam to povedal, je žalost napolnila vaše srce. Ali resnico vam govorim: za vas je dobro, da grem. Zakaj, če ne odidem, Tolažnik ne bo prišel k vam; če pa odidem, vam ga bom poslal. In ko pride on, bo pričel svet o grehu in o pravičnosti in o sodbi; o grehu, ker v me ne verujejo; o pravičnosti, ker grem k Očetu in me ne boste več videli; o sodbi pa, ker je vladar tega sveta že obsojen. Še mnogo vam imam govoriti, a zdaj bi se ne mogli nositi. Ko pa pride on, Duh resnice, vas bo učil popolne resnice; ne bo namreč govoril sam od sebe, temveč, kar bo slišal, bo govoril in prihodnje reči

vam bo oznanjal. On bo mene poveličeval, ker bo iz mojega jemal in vam oznanjal. Vse, kar ima Oče, je moje, zato sem rekel, da bo iz mojega jemal in vam oznanjal.

DOBROTA

Berilo četrte povelikonočne nedelje je tako lepo, da bi bilo škoda iti mimo. Nasveti apostola Jakoba so krepki in jasni.

Vsak dober dar prihaja od Očeta luči! — Bog je ljubezen in dobrotta sama. To svojo dobroto razkriva z ustvarjenjem sveta, z obljubo odrešenika, z odrešenjem. Hoče, da vse stvari in zlasti ljudje uživajo in občutijo njegovo dobroto. — Spomladi se včasih ustavimo ob češnji, ki je spremenjena v en sam velik cvet. Občudujemo in uživamo to lepoto. Oči naravnost pišejo. Glejte, ta cvetoča češnja je izraz božje dobrote. Bog jo je pripravil, da bo razveselila naše oko in bomo kasneje uživali njene sadove. — Ljubitelji planin se radi vzpenjajo na visoke vrhove. Od tam se jim odpre čudovit razgled daleč naokrog. To je tako doživljeno, da človek v hipu pozabi na dolgo in naporno pot. Tudi to lepoto je pripravila ljudem božja dobrotta!

Vsak dober dar prihaja od Očeta luči! Celo za trpljenjem in preizkušnjami se skriva božja dobrotta, nam večkrat nerazumljiva. Mi smo ustvarjeni po božji podobi. Zato mora biti v nas dobrotta, saj je Bog del svoje dobrote položil v človeka. Razodeva se v sočutju, in ljubezni do bližnjega, v delih usmiljenja in še na

mnoge druge načine. Ljudje imajo zelo dober čut za dobroto. Razodeva se v sodbi: Ta človek je pa dober. — Vsakdo se mora truditi, da razodeva dobroto, ki jo je Bog položil v srce. Naša dobrotta kaže na Boga, ki je Dobrotta sama.

Toda to dobroto večkrat prekrijejo strasti in slaba nagnjenja, zlasti jeza. Zato apostol Jakob svari: vsak človek bodi hiter za poslušanje, počasen za govorjenje, počasen za jezo. Kajti človekova jeza ne vrši božje pravice. — Jeza odvzame razsodnost. Pamet ne pride do besede. V jezi je človek ne poslušal. Biti skregan s pametjo je pa vedno nevarno. Jeza budi sovraštvo in željo po maščevanju. Jeza povzroča prepire, zmerjanje in preklinjanje. Jeza pripelje človeka celo do zločinov. Človekova jeza res ne vrši božje pravice in je v popolnem nasprotju z božjo dobrotto.

Zato bodimo »počasni za govorjenje«. Svoje besede premislimo, preden jih zgovorimo, tako bomo mnogo lažje premagovali svojo jezo. Na ta način bo tudi podoba božje dobrote v nas vedno jasnejša in vidnejša.

NEDELJSKA MOLITEV

O BOG, KI DAJEŠ, DA SO VERNIH SRCA ENE VOLJE: DAJ SVOJIM NARODOM, DA BODO TO LJUBILI, KAR ZAPOVEDUJEŠ, TO ŽELELI. KAR OBETAŠ: DA SE PRI VSEJ NESTALNOSTI NA ZEMLJI NAŠA SRCA TAM USTALIJO, KJER SO PRAVE RADOSTI.

Koledar za prihodnji teden

7. maja. NEDELJA. 4. povelikonočna. Stanislav, škof.
8. PONEDELJEK. Prikazanje nadangela Mihaela.
9. TOREK. Gregor Nacijanski, škof.
10. SREDA. Antonin, škof.
11. ČETRTEK. Frančišek.
12. PETEK. Pankracij, mučenec. Pankracij je prvi v vrsti »streh ledenih mož«, ki se jih kmetje zelo bojijo, da jim pošljejo slano (Pankracij: Servacij-Bonifacij).
13. SOBOTA. Robert Belarmin, cerkveni učeni.

SVETO LETO

Pretekli teden je videl zopet silne množice pri skupnih avdiencah v baziliki sv. Petra, kjer se zbirajo romarji skoro vsak dan. Te avdience so posebno letošnjega sv. leta. Pokojni sv. oče Pij XI. je sprejemal romarje v svetih letih 1925 in 1933 skoro vedno v vatikanskih dvoranah. Bilo jih je pač veliko manj nego letos, ko je ob kakih izrednih prilikah celo sam sv. Peter premajhen za tovrstno lo romarjev.

Posebno pozornost tedna je zbudilo angleško narodno romanje s šestimi škofi na čelu. Potem zastopnikov trgovskih zbornic z vsega sveta, ki so pretekli teden zborovali v Rimu. Zbrani so bili zastopniki 35 držav, ki jih je sv. oče sprejel posebej in jim držal primeren nagovor. Prav tako so se poklonili sv. očetu tudi uslužbenici pri Banki d'Italia, ki so se pripravili na sprejem velikonočnih zakramentov z duhovnimi vajami. Med odličnimi romarji pa beležijo pretekli teden obisk velike kneginje luksemburške Carlote in njene družine ter predsednika irske republike Seana O'Ceallaigha, ki je prišel v Rim po svetoletne odpustke skupaj z družino in nekaterimi ministri.

ŠKOFOVSKI KRIŽ TEŽKO BREME

Razni časniki poročajo, da se je mons. Franc Jachym na Dunaju odpovedal škofijski časti, ki mu je bila namenjena od sv. stolice. Ni prvi in ne bo zadnji izmed vestnih in ponižnih duhovnikov, ki so se ustrašili velike odgovornosti in so raje ostali preprosti hlapei Gospodovi vse življenje. Pri mons. Jachymu je bil le način odpovedi zelo izreden, ako je res, kar pišejo časniki. Morda je že prej predočeval predstojnikom, da se ne čuti sposobnega za škofa, a ni našel za svoje težave razumevanja, — ne vemo tega, ker je Dunaj pač predalet od nas. Izrednost pri tej odpovedi je v tem, da jo je za škofa določeni msgr. Jachym dal v cerkvi svetega Štefana, kjer so bila zbrana že vsa oblastva in zastopniki zavezniških visokih komisarjev, ko je

kardinal Innitzer že začel sv. mašo posvetitve tik preden se je posvečevanje začelo. Mons. Jachym je stopil tik do kardinala posvečevalca in mu je v latinskem jeziku rekel, da je po več nočeh brez spanja in po globokem premišljevanju spoznal, da nima potrebnih lastnosti za škofa, zato da ga prosi naj mu dovoli, da se tej časti odpove. Takoj nato se je obrnil do zbranega ljudstva in mu v nemščini isto sporočil. Nato je odšel na svoje stanovanje v samostan sv. Vincenca.

Kardinal je prebledel, a je nadaljeval sv. mašo do konca. 74 letni starček bo moral čakati, da mu Vatikan določi drugega pomožnega škofa. Msgr. Jachym je star 40 let; prej je bil ceremonijer stolnice sv. Štefana, zadnja leta pa profesor bogoslovja na dunajskem vseučilišču.

Komunizem proti Cerkvi

Znani ameriški dnevnik »New York Times«, ki ni katoliški list, piše:

Boj sovjetskega totalitarnega komunizma proti raznim cerkvam in veri se verjetno bliža višku vsaj v vzhodni Evropi. To nam pričajo poročila o močnem protinapadu resno preizkušenih protestantov in katoličanov na sovjetskem področju v Nemčiji. Na Poljskem vlada še zmeda, toda položaj je kočljiv. O nastopih češke in madžarske vlade proti duhovščini in cerkvi je časopisje zadnje čase veliko poročalo. Ta boj na vzhodu zadeva eno najglobljih duhovnih vprašanj v zgodovini. Usodna napaka bi bila, če bi zahodne države mislile, da se komunizem širi in izvaja pritiskele za doseg novih ozemelj, politične moči itd. *Danes doživljamo duhovni spor, ki je tako temeljnega značaja, kakor je bil spor med poganstvom in krščanstvom. Kakor fašizem, hoče biti tudi komunizem nadomestilo za vero.*

Med akademskimi krogi večkrat slišimo, kako čisto tehnično in mehanično primerjajo razširjanje komunizma z razširjanjem krščanstva v prvih stoletjih po Kristusu. Če bi bilo sploh kaj podlage za takšno primerjavo, bi takšna primerjava temeljila le na nesposobnosti zahodnega sveta, ki ne bi spoznal nevarnosti komunizma. Če bi bil komunizem res gibanje za pospeševanje bratstva, miru in pravične razdelitve svobodnih dobrin, bi ne mogel priti v nasprotje z verskimi nauki in tudi ne bi mogel biti to, kar je, namreč sovjetski totalitarni komunizem.

Komunistična nevarnost nam grozi na dveh frontah. Na eni strani je duhovnega značaja, v kolikor je marksistični komunizem brezbožen in materialističen, po drugi strani pa političnega značaja, v kolikor ustvarja totalitarni sistem, ki ne dopušča ničesar, kar ni popolnoma pod nadzorstvom države. Po duhovni strani je komunizem nasproten protestantizmu, židovstvu in mohamedanstvu prav tako kot katoliški veri. Zadnji čas smo toliko slišali o komunističnih napadih na katoliško cerkev v vzhodni Evropi, da bi skoro pozabili, da ta napad ni namenjen samo njej, ampak vsem veram. *Nikakor se ne smemo spraševati, komu zvoní mrvaški zvon. Zvoní namreč nam vsem.*

NEUSPEHI FRANCOŠKIH KOMUNISTOV

Francoski komunisti izgubljajo na moči od leta 1946 dalje, ko so bile zadnje volitve. V tem času so vedno izrabljali svoj položaj, ki so ga imeli kot najmočnejša stranka in so se na vse načine trudili, da bi čim bolj vrnili ustanovitev parlamentarne vlade. Zato sta pa njihov vpliv in ugled neprestano padala in zelo dvomljivo je, če bi tudi danes dobili toliko glasov kakor takrat. Komunisti se tega zavedajo in so prepričani, da z ustavnimi metodami ne bodo mogli ničesar več pridobiti. V sled tega so se vrnili na neposredne nastope. Stvari so prišle tako daleč, da francoski komunisti niso vedno bolj odkrivali ljudje, ki so dolžni izkavati vso svojost tako Sovjetski zvezi in se z njo in njej v korist borijo. Komunistični pisatelj je sam priznal, da je Sovjetska zveza njihova domovina, Francija pa le njihovo bivališče.

Kaj naj stori na vse to francoska vlada? — Ugledna londonska »Times« odgovarja: »Francoska vlada bi želela — kakor druge prave demokratične vlade — nadaljevati s svojo popolnoma umevno politiko, ki daje komunistom vse politične svobode, medtem ko kaznuje in ovira tiste njihove posameznike, ki kršijo zakon. Preko te točke pa vlada ne more. Odgovor na to vprašanje morajo dati voditelji, ki določajo taktiko komunistične partije in odkrito skušajo vreči režim, ki jim daje svobodo, da ga lahko napadajo. Toda je neka meja, preko katere državljanji demokracije ne morejo, ne da bi škodili demokraciji sami. Če bodo francoski komunisti še nadalje vztrajno kršili to mejo, ter bodo zlorabljali svobodo, ki jim jo daje vlada, tedaj bo morala ta izdati strožje ukrepe proti odkritim sovražnikom francoske demokratične države.

Bl. Claret - svetnik

Na četrto povelikonočno nedeljo, 7. maja, bo sv. oče med slovesnimi obredi kanonizacije oklical za svetnika blaženega Clareta, ustanovitelja kongregacije misijonarjev - sinov Marijinega brezmadežnega srca, ki ima svojo postojanko tudi na slovenskem ozemlju, v Trstu. K njej pripada tudi več primorskih Slovencev, katerim pa, žal, do sedaj še ni bilo omogočeno apostolsko delovanje med svojimi tržaškimi rojaki.

Pater Claret je po vsem svojem bistvu apostol in to moderen apostol, kakor ga je nazval papež Pij XI. Apostolat je edini razlog njegovega življenja in v ta namen je porabil vsako sredstvo, naj si bo živa beseda ali delitev zakramentov, knjiga ali časopis, verska društva, izobraževalne organizacije, socialne ustanove. Značilna zasluga Clareta je v tem, da je znal v srečni zvezi združiti apostolat besede, dejanja, dušnopastirskega delovanja s silno obsežnim, neutrudnim, genijalnim širjenjem knjige, časopisa, letaka.

Božja previdnost je vodila apostolsko oblikovanje blaženega Clareta. Bil je delavec, semenišnik, kaplan, novic v družbi Jezusovi, ljudski misijonar v Katalaniji in na Kanarskih otokih, nadškof v Ameriki, kraljev spovednik v Madridu. Vzporedno se je razširjalo poprišče njegovega apostolata; iz delavnice na semenišče, iz semenišča na župnijo, iz župnije na pokrajino, iz pokrajine na vso domovino, iz Španije na ameriško celino, iz Amerike na Evropo, na ves svet. Zadnje torišče njegovega apostolata je bila vesoljna cerkev, predstavljena na vatikanskem zboru. Tam je s svojo bogodano jasnostjo pojasnjeval prvenstvene pravice Kristusovega namestnika, ko je pred zbranimi koncilskimi očeti dokazoval pristnost njegovega poslanstva z istimi znaki, ki jih je navajal sveti Pavel kot poročstvo svojemu poslanju: »Znake Jezusa Kristusa nosim na svojem telesu«.

Da bi ovekovečil svoj apostolat, je utemeljil vrsto najrazličnejših ustanov: kongregacijo misijonarjev - sinov Marijinega brezmadežnega srca in kongregacijo redovnic Brezmadežne za vzgojo otrok. Zamislil še dvojice drugih nadvse pomembnih ustanov: družbo redovnic, ki ostanejo in žive na domu, in družbo svetnih duhovnikov, ki žive v skupnem življenju. Ustanovil je semenišče za visje studije, in Versko knjigarno, ki jo je začel v Barceloni, iz katere je poplaval z dobrim tiskom Španijo in latinsko Ameriko.

Kot socialno čuteč škof je ustanavljal hranilnice po župnijah svoje škofije in je dal pobudo za ustanovitev vzornega poljedeljskega obrata »Granja«, kjer se je učila umnega kmetijstva vsa Kuba.

Pri vsem tem mnogovrstnem apostolatu pa je bil velik asket, poln goreče pobožnosti do Marijinega Srca in do presv. Rešnjega Telesa.

Kulturni obzornik

II. Slov. kulturni večer v Trstu

Vloga Slovencev v tržaškem gospodarstvu

Pod tem naslovom je ravnatelj dr. Vladimir Turina osvetlil v svojem zanimivem predavanju obširno udejstvovanje Slovencev v tržaškem gospodarstvu. Slovenci — je poudaril predavatelj — smo na tem ozemlju že 1300 let. Sprva so se naši predniki naselili prav do mestnega obzidja Trsta, potem pa so pod ugodnejšimi razmerami prišli tudi v samo mesto, kjer so tik pred prvo svetovno vojno nastopili v vseh panogah tržaškega gospodarstva — v obrti, industriji, bankah itd. Viri, ki nam to potrjujejo, so avstrijski (romski) pa celo sami italijanski ter angleški. Italijanski pisatelji Vivante, Rossetti in dr. se močno razburjajo zaradi takega uveljavljanja Slovencev v trgovini in posebno pa v bančnih poslih. Jadranska banka, Tržaška hranilnica in slovenske zadruge so razpolagale s 45% tržaškega kapitala in so bile skoraj na isti stopnji kakor italijanski denarni zavodi s 50% razpoložljivega kapitala. Središče in ponos Slovencev pa je bil narodni dom »Balkan«, sedanji hotel »Regina Elena« na voglu ul. Geppa in Fabio Filzi. Vse to pa je bilo uničeno in nasilno ugrabljeno po nestrpnih šovinistih žalostnega spomina v nesrečnih letih 1918 do

1928. Kar smo Slovenci v dveh generacijah z brezprimernim trudom in žrtvami v silovitem narodnem zanosu zbrali in zgradili, to je bilo v nepolnih desetih letih razdejano.

Tujci, četudi naši prijatelji, takim našim trditvam težko verjamejo, čeprav so z dokazi podprte. Zares tujec, ki si danes ogleduje mogočno stavbo — bivši slovenski »Narodni dom« — si s težavo predstavlja, da so ta dom zgradili tržaški Slovenci. To so prav tisti Slovenci, ki danes potrti, toda še vedno ponosni, ugotavljajo, da jim tuje oblasti ne dovolijo niti sobice, kamor bi lahko sklonili glavo. To se dogaja v času, ko se razglašajo človeške pravice, medtem ko jih je bivša Avstrija vedno zanikala. *Tržaški demokratični Slovenci pa kljub vsem razočaranjem še vedno upajo na popravilo storjenih krivic.*

Za zanimivo in dokumentirano predavanje je g. dr. Turina žel prisrčno odobravanje. Slovenska prosveta se mu tudi s tega mesta prav toplo zahvaljuje. Nato so bile prikazane skioptične slike iz nekdanjega staršega Trsta. Smešne, toda resnične so slike o tramvajih, ki jih po ulicah vlečejo konji in še mnogo drugega, kar je vzbujalo smeh in zabavo. In vendar so bili ljudje srečnejši kot smo mi danes!

Švicarski pisatelj o pokojnem Lojzetu Grozdetu in „Črni maši“

Švicarski pisatelj vikar Leon Schmid, ki je spisal že več lepih del iz življenja mladih krščanskih junakov vseh stoletij in narodov, se že skoro vsa leta slovenskega begunštva zanima za Slovence. Sam je prišel iz Švice v Spittal na Koroškem, kjer so bivali slovenski begunci v taborišču, da se je mogel z njimi seznaniti. Z nekaterimi je še sedaj, ko so v Argentini, v pisemski zvezi. Slog njegovih knjig je tako svojstven in snov tako literarno obdelana, da se ti življenjepisi mladih krščanskih junakov hero kot najlepše povesti. Kot pisatelja, zlasti pa kot katoliškega duhovnika, ga je silno zanimala usoda mladih slovenskih priselčevalcev. Posebno ga je zanimalo mučeništvo mladega Lojzeta Grozdetu. Da bi mogel vso nabrano snov prav obdelati in predvsem na podlagi dr. Streltove knjige o Grozdetu v svojem slogu sestaviti čim lepše in popolnejše delo o tem našem mučencu, se je začel učiti slovenščine. Da bi se mogel čim bolj poglobiti v naš jezik, je iz špitalskega taborišča povabil k sebi v Švico slovenskega begunčka na počitnice, s katerim je lahko slovenski govoril. Nekdo mu je iz Argentine poslal »Črno mašo«, o kateri se je v odgovoru takole izrazil:

»O »Črni maši«, sodim, da je to najboljša pesnitev novega časa. Za vse te tedne jo ob nedeljskih popoldne-

vih prebiram, kar me vselej notranje dviga... Tako čutim, da ima knjiga dosti povedati ne le Slovence, marveč vsemu človeštvu sploh. Prav gotovo bo marsikomu pogled obrnila spet navzgor.«

Nadalje sporoča, da je dokončal Grozdetov življenjepisi, ki je narasel v precej debelo knjigo, ki bo izšla v nekaj mesecih. Na koncu pripominja, da mu njegova sestra, ki je bolniška strežnica, sporoča o dveh očitnih uslišanjih na Grozdetovo priprošnjo.

(Iz »Duhovnega življenja«)

Smrt v Belgiji

Ponavadi pobira smrt med našimi izseljenci izgarane in izmučene može. To pot pa je posegla med ženske. V Marchienneau-pont nam je umrla prijazna, skromna in dobra Alifova mama, Lojzka, roj. Duh v Dolnji vasi pri Raki na Dolenjskem. Po velikem trpljenju je umrla. Mučila jo je zahrbtna črevesna bolezen že več let. Lani je prestala operacijo, videli smo jo še na našem romanju, sedaj nas je pa zapustila. Naj ji bo dobri Bog obilen plačnik, preostalima fantkoma in prezgodaj ovdovalemu možu pa naj daje veliko tolažbe!

Obisk koroških pevcev v Gorici in Trstu

Koroški gostje v Gorici

V soboto popoldne so se pripeljali v velikem avtobusu v Gorico pevci iz Sv. Lenarta pri sedmih studencih na Koroškem. Ker Goričani nismo vedeli za uro dohoda, je na žalost odpadel slovesen sprejem.

Nadomestili smo ga ob nastopu pevcev zvečer v mali dvorani Kat. tiskarne. Brez vsake posebne reklame je bila dvorana natrpana Goričanom, da še vsi niso dobili prostora.

Naš urednik Stanko Stanič je v imenu »Prosvete« pozdravil koroške goste s prav umestnimi in izklesanimi besedami: »Če bi imeli na razpolago nočjo največje goriške dvorane, bi bile vsaj dvakrat prejemajne. Sprejemamo vas in pozdravljamo v tej mali dvorani, ker druge nimamo. Pozdravljamo vas, kakor so koroški plemiči pozdravili v srednjem veku pevca Ulriha Liechtensteinskega, ko je prispel na Koroško pri Vratih: Bog vas sprimi, kraljeva Venus! Mi nismo plemiči, ampak verjemite nam, da predstavljamo tisoče in tisoče Goričanov, ki semkaj ne morejo, ko vam nočjo klisčemo: Bog vas sprimi, koroški bratje! Od Gospje svete do Adrije potujete med brati po naši zemlji. Bog vas živi.«

Veliko odobravanje in ploskanje je sledilo temu pozdravu. Nato se je začel koncert.

Poslušali smo naše brate od Zilje, ki so prinesli s seboj cel zaklad koroških pesmi. Vsako pesem so poslušalci nagradili s ploskanjem in več so jih morali ponoviti. Program je bil pestro izbran in izvajan v gorici, kot jo govore Slovenci ob Zilji tako, da smo morali pošteno prisluhniti. Zbor je dirigiral Guštinov Lojze, ker pevovodja ni dobil dovoljenja za potovanje. Vsa čast mlademu fantu, ki je tako lepo izvedel program, enaka čast pa tudi vsem pevcem in pevkam, ki so z ubrano pesmijo prinesli s seboj svojo slovensko dušo. Pesem je tisto, kar nas druži Slovence iz vseh delov naše lepe domovine.

Ob sklepu tega lepega večera je g. Stanič Stanko izrekel pevcem iskreno zahvalo, ki je končala z zagotovitvijo, da nam niso pevci nudili samo zabave in umetniškega užitka, ampak so nam naravnost naša srca ukradli, ker jih ponesejo s seboj. Drugi dan ob 10 so Goričani še v obilnejšem številu naravnost napadli našo malo dvorano. Stali so tudi po hodnikih.

Med koncertom je gospodična Zora Piščančeva z lepim nagovorom poklonila šop nageljnovega dvi in pevcem. Navdušenja in pljuskanja ni bilo konca. Pevci so ponovili svoj program in želi res zasluženemu pljuskanju in pluskanju. Nekateri pevci so bili ganjeni do solz. G. Tišler, ki je pevski zbor pri-

se je Goričanom zahvalil za sprejem in nas povabil na Koroško k skupnemu koncertu, ki naj bi ga priredili skupno Slovenci ob Soči in ob Zili.

Ob sklepnih zahvali je g. Stanič zaključil:

»Nasvidenje ob Soči al ob Zili, kakor pač bodo časi namenili!«

Popoldne se je od Korošcev poslovil g. Kemperle. Odpeljali so se s svojo pesmijo proti Trstu.

Mi smo pa ostali z občutkom, da smo preživeli dva velika praznika slovenske besede in pesmi.

Koroški pevci v Trstu

Iz Gorice so se pripeljali koroški pevci v zgodnjem popoldnevu v Trst. Ko so se vozili preko Opčin in zagledali morje pod seboj, se kar niso mogli dosti navdušiti. Njihova prva pot je bila na slovensko tržaško radijsko postajo, kjer je imel moški zbor enourni koncert koroških narodnih pesmi. Kolikor smo mogli do zdaj dobiti poročil, je koncert zelo ugajal in bi ga ljudje še in še poslušali.

V slovensko vas

Po končanem koncertu so se pevci odpeljali s svojim avtobusom skozi mesto, nato pa preko Katinare po lesni avtomobilski cesti v Boljunec. Hoteli so namreč videti tudi slovensko vas na Tržaškem. Vse jim je bilo všeč, le enega niso mogli razumeti kot Slovenci: da so sicer v slovenski vasi, pa niso nikjer videli slovenske zastave. Vasi, preko katerih so se vozili, so se pripravljale na praznovanje 1. maja. Same komunistične zastave... Povejmo odkrito: Koroški Slovenci, ki se borijo tisoč let s sovražnim sosedom za svoj narodni obstanek, ti Slovenci niso mogli razumeti te velike izdaje narodnosti v korist breznarodnega komunizma. Kar nekako plaho so zato zapeli koroško narodno pesem. Vendar je tako lepa in tako topla, da so jo z navdušenimi klici pozdravili celo Italijani, ki so bili v vasi.

Pri Sv. Justu

Druga večja postaja je bila na Sv. Justu v Trstu. Najprej razgled, nato ogled stolnice. Tudi tu niso mogla srca vzdržati; zapela so tako mogočno slovensko Marijino pesem, da so priklicala iz vseh zakristij in iz vseh ladij ljudi. Slovenska koroška pesem je ob začudenih očeh dvignila slovenspev Mariji v srcu Trsta.

Koncert

Medtem pa so se ljudje že zbirali v edini večji slovenski dvorani v Trstu, v Marijinem domu. Najbrže še nikdar ni ta dvorana zbrala med svojimi stenami toliko slovenskih Tržčanov kot prav ta večer. Najbrže najbrže je bil zaseden, balo so prišli koroški pevci, ki so bili ta večer gostje v Trstu. Komaj se je

dvignil zastor, je zadonel po dvorani pozdrav, tako prisrčen in tako od srca, da so ga Korošci sami v dno duše občutili. Prof. Jože Peterlin je v imenu Slovenske prosvete dejal: Ta pozdrav, dragi naši koroški brate in sestre, velja Vam in vsem koroškim Slovincem. Ponesite ga domov v Ziljsko dolino, ponesite ga v Rož, na vso Koroško, kjer žive Slovenci. Nesite s seboj zavest, da Slovenci ob morju, v Trstu, mislijo na Vas in verujejo z Vami. Verujejo v čas, ko ne bo potnega lista, za medsebojni obisk. Ponesite s seboj vero in lepo in veliko slovensko bodočnost!

Val navdušenja in odobravanja se je sprožil na besede govornika. Mešani pevski zbor je nato zapel pesem Pozdrav. Takoj za prvo pesmijo pa je koroške Slovence pozdravil še predsednik Krščanske socialne zveze, dr. Ciril Cerovac. Poudaril je, da bo tako dolgo živel naš narod na Koroškem, dokler se bo ta prelepa slovenska pesem razlegala v slovenski vasi. Potem pa so začeli izvajati spored koncerta. Najprej mešani zbor, nato moški zbor, kar so potem še enkrat ponovili. Posebno so bili poslušalci navdušeni nad moškim zborom. V prelepem blagozvočnem koroškem narečju so zapeli. In ta pesem gre res do srca. Marsikatero oko v dvorani je bilo rošno, navdušenje pa je raslo od pesmi do pesmi. Nekateri pesmi so morali ponoviti, Pojdam u škufiče so morali zapeti celo trikrat in še bi bili poslušali.

Pozdrav msgr. Omerze

Med koncertom je koroške Slovence pozdravil tudi msgr. Omerza. Povedal je, da so dvorano, kjer so edino mogli koroški pevci nastopiti, postavile narodno zavedne slovenske služkinje s krvavimi žulji. Te narodno zavedne služkinje so ustanovile svojo Marijino družbo, ki je lastnik dvorane. Ko so bile tako trdno povezane s Cerkvijo, z Marijo, so ostale vedno tudi narodno zavedne. Samo v tej tesni povezanosti s svojimi duhovniki in s Cerkvijo so srečno prebrodile vse težave, ki jih ni bilo malo. In le tako je Marijina družba tudi lahko ohranila dvorano do danes, da moremo sploh nekje sprejeti naše koroške brate. Nato je poudaril: Samo v trdni povezanosti katoliške in narodne misli bo narod živel. S tem prepričanjem naj gredo tudi koroški gostje domov in naj vztrajajo do konca.

Poždrav msgr. Omerze so sprejeli udeleženci z velikim ognjem navdušenja.

Koroške Slovence je prisrčno pozdravil tudi tajnik SKSZ, Peter Šorli. Vabil je Slovence k novim narodnim manifestacijam.

Pevci so potem koncert nadaljevali. Bili so sicer že utrujeni, saj so peli tako rekoč ves dan. Vendar jih to ni motilo, še manj pa je to mo-

Dr. A. KACIN:

Dr. Joža Lovrenčič

(Ob šestdesetletnici)

V srednješolskih letih je svoje pesmi objavljaval v Slovanu, Omladini, Zori in Ljubljanskem zvonu. Potem se je oklenil Doma in sveta in mu je ostal zvest do konca. Prva samostojna publikacija je pesnitev »Oče naš« (izšla v Kranju 1915) z motivi goriških beguncev. Nato pa je izbral svoje najboljše dotlejane pesmi in jih izdal v knjigi »Deveta dežela« (Trst 1917). To je zrelo, tu in tam trpko sadje z drevesa notranjega prečiščevanja in spoznanja. Ko je knjiga izšla, kritika prav za prav ni vedela, kaj bi z njo. To mi je dokaz, da je Lovrenčič kot pesnik korakal

pred svojim časom, da je ustvaril nekaj novega, na kar se je moralo občinstvo šele privaditi, da je odkril nove izrazne lepote, katere šele danes, ko je ves tisti čas daleč za nami, lahko polno uživamo. »Deveta dežela« spada med redke tehtne knjige, ki so izšle pri nas med prvo svetovno vojno.

»Deveta dežela« je važen mejnik v Lovrenčičevem pesniškem ustvarjanju. Poslej je nameril pustil reflektivno, meditativno liriko. Z vso silo pa so ga zajeli ljudski motivi iz njegovega domačega kraja, ki mu jih je nekdanj pripovedovala stara mati. Čar davnine ga zgrabil in ga ni več izpustil. V njegovi duši so oživele stare silne postave in strašni dogodki iz davne preteklosti. Sam pravi:

Zimski beli dnevi
rože v okna rišejo,
stare matere besede
dečku prošlost pišejo ...

Zima šla je, šla je mati,
mrzel je zapeček,
ah in v svet se izgubil
je zamišljen deček.

V svetu iskal je davnino,
iskal njenih je lepot —
ni jih dobil in povrnil
se je v Kobariški Kot.

In ko da je zunaj zima
in da rože v okna riše,
stare matere beseda
je v peresu — vnuk jo piše ...

Pisem sebi jo v veselje,
tebi, mati, v tih spomin,
ki še vedno hodiš bajat
mi iz nebeskih globočin! —

tilo občinstvo. Vsako pesem je dvo-
rana sprejela z novim navdušenjem.
Ob koncu se je zahvalil za tako lep
sprejem Janko Tišler, tržaška Slo-
venka pa je podala pevovodji,
Guštinovemu Lojzju šopek cvetic
z narodnimi barvami. Pevovodja je
šopek in slovensko zastavo poljubil.
V tem trenutku se je ustvarilo v
dvorani še bolj bratsko vzdušje. Po-
čutili smo se čudovito lepa sloven-
ska družina. Ko so zapeli tretjič pe-
sem »Pojdam u Škufiče«, nam je

bilo resnično hudo, da Korošci že
odhajajo.

Ta večer bo ostal nepozaben v
vseh, ki so bili v dvorani Marijinega
doma. Nepozaben za nas v Trstu in
nepozaben za koroške goste. Priča-
kujemo, da nam bo Slovenska pro-
sveta spet kmalu organizirala podo-
ben koncert. Vodstvu Marijinega
doma pa pristrčna hvala, da nam je
dalo na razpolago dvorano. Saj brez
Marijinega doma ne bi bilo ne kon-
certa in ne vseh teh lepih doživetij.

D O P I S I

Rim

Slovenska romarska pesem v Rimu

Med številnimi romarji, ki vsak
dan obiščejo rimske bazilike, je
vedno pomešan kak Slovenec, ki v
tihimi zamišljenosti roma od ene do
druge bazilike in moli, ne toliko za-
se kot pa za svoje drage, ki trpe
in težko pričakujejo lepših časov.

Na belo nedeljo pa smo vsi Slo-
venci, ki bivamo v Rimu, napravili
skupno svetoletno romanje. S slo-
vensko pesmijo smo zadušili v naših
srečih vsako otožnost, kajti naša ču-
stva so v naši molitvi in predvsem
v slovenski pesmi našla pot k Bogu.
Popoldne ob treh smo se zbrali v
baziliki sv. Marije Snežne. V kapeli
Mater božje smo po stari slovenski
navadi zapeli lavretanske litanije, ki
so nam v tujini še mnogo lepše kot
nekadaj doma. Prav gotovo vsak Slo-
venec ob petju litanij Mater božje
najde lep kotiček domovine, kjer se
ogreje in si pridobi novega upanja
in nove tolažbe: Pomoč kristjanov,
prosi za nas! S pesmijo »Marija skoz
življenje« smo se poslovlili od čudo-
delne Marijine slike. Druga naša po-
staja je bila lateranska bazilika, kjer
nam je g. prof. dr. Vodopivec na
kratko orisal zgodovino te bazilike,
ki je mati in glava vseh krščanskih
cerkva.

Čeprav nismo že prav nič več ra-
čunali sta nas zunaj cerkve čakala
dva avtobusa. V kratkem smo se
pripeljali pred baziliko sv. Pavla, v
procesiji smo stopili skozi sv. vrata
in se namerili h grobu apostola na-
rodov. Apostol sv. Pavel je z vese-
ljem trpel in s trpljenjem hotel ena-
ko kot božji Zveličar odkupiti duše
za nebesa. Tudi Slovenci moramo ob
teh težkih časih darovati svoje te-
žave in tudi trpljenje Bogu za narod

in za brate! Take misli so nas nav-
dajale, ko smo pred grobom sv. Pav-
la skupno molili Oče naš in Apostol-
sko vero za vse tiste Slovence, ki so
izgubili vero ali pa so v nevarnosti,
da jo izgube.

Že proti večeru so slovenske pesmi
odmevale pod oboki bazilike sv.
Petra. Romarji drugih narodnosti so
kar utihnili in poslušali naše petje.
Lepa si, lepa si, roža Marija! Kdo Te
ne bi z vsem srcem in s polnim gr-
lom opeval v največjem svetišču
krščanstva? Tu ob grobu prvega pa-
peža in v bližini sedanjega sv. očeta
Pija XII. smo končali naše svetolet-
no romanje. Bilo nas je samo nekaj
čez sto, vendar v duhu povezani z
vsemi dobromislečimi Slovenci smo
prosili, da bi to naše narodno roma-
nje bilo pri Bogu milostno sprejeto,
in da bi On, ki je vsemogoten, iz-
tegnil svojo roko nad naš narod, da
bi sv. leto bilo leto naše rešitve in
začetek naše verske in tudi narodne
svobode!

Štandrež

Drugo velikonočno nedeljo so
štandrežki zvonovi veselo oznanjali
prihod novega kaplana č. g. Bogos-
mila Brečelja. Po pozdravnih besed-
dah g. župnika je novi gospod ka-
plan daroval sv. mašo, pri kateri so
farni pevci pod vodstvom organista
g. Lupina lepo prepevali. Gospod
kaplan je po evangeliju lepo nago-
voril številne vernike. Dekleta iz
Mar. vrta so po sveti maši daro-
vala novomašniku šopek cvetic z
gorečim pozdravom. Slovesnost se je
zaključila popoldne z blagoslovom,
katerega je izvršil novi gospod ka-
plan ob asistenci č. g. župnika in č. g.
Žbogarja. Naj Gospod blagoslovi
njegovo delo!

N O V I C E

Tržaško romanje v Rim

Objavljamo sledeča končna na-
vodila za tržaško romanje v Rim:

- 1) Romanje se vrši v dnevih 8, 9, 10, 11, 12 septembra. V Rimu bomo štiri dni.
- 2) Za vožnjo, hrano, stanovanje in za prevoz po Rimu se plača 12.000 lir (dvanajst tisoč!). Hrana: dobra, opoldne in zvečer prikuha z mesom. Pre-nočišče za vse enako, v sobah po štiri ali šest oseb.
- 3) Do 31. majnika plača vsak romar 5000 lir, ostalo izroči do 1. julija.
- 4) Prijavite se takoj pri svojem dušnem pastirju! Njemu izročite denar!
- 5) Otroci - šolarji morejo iti na romanje le v družbi sorodni-

kov. Cena za otroka: 9000 lir.

- 6) Kdor ima v Rimu znanca in si tako sam poskrbi hrano in stanovanje, ta se prijavi pri svojem duhovniku samo za skupno vožnjo. Tak romar plača lir: 4000.—
- 7) Ko se prijaviš, naj duhovnik zapiše tvoj priimek in ime, bivališče in številko osebne izkaznice!
- 8) Pojasnila za romanje dajejo duhovniki pri Novem sv. Antonu, v Rojanu in v Dolini.
- 9) Izrežite iz lista ta odstavek o romanju! Pokažite ga tudi drugim!

NE ODLAŠAJTE! ODLOČI-
TE SE TAKOJ! DRŽITE SE
TOČNO DANIH NAVODIL!
LE TAKO BO MOGOČE RO-
MANJE LEPO PRIPRAVITI.

Celodnevno čiščenje v Dolini

V Dolini je vsakega sedmega maja
celodnevno čiščenje. Letos bo ta
dan prav v nedeljo. Vabimo vernike
iz bližnjih vasi in iz mesta; pridite
popoldne k nam in z nami počastite
evharističnega Jezusa. Korriere pelje-
je iz mesta ob 2, 3, 4, 5. Slovesni
zaključek čiščenja bo zvečer ob še-
stih. Pridite!

Zlata maša msgr. Piciulina

Znani dolgoletni župnik pri Sv.
Ignaciju v Gorici, msgr. Piciulin,
kjer imamo Slovenci svojo najbolj
obiskovano službo božjo, praznuje te
dni svojo zlato mašo. Priključujemo
se z vsem srcem čestitkam njegovih
vdanih župljanov in kličemo: Še
mnogo let!

Nadškof pri slovenski maši na Travniku

V nedeljo je vršil prevzvišeni knez
in nadškof pastoralno vizitacijo pri
sv. Ignaciju v Gorici. Pri tej priliki
je sam daroval sv. mašo za Slovence
in imel lepo slovensko pridigo. Polna
cerkev in krasno petje pri tej priliki
so izraz naše ljubezni in spoštovanja
do prevzvišanega pastirja.

„Naš tednik“ in „Koroška kronika“

»Koroška kronika« je s 1. majem
prenehala izhajati. Po dogovoru med
njo in »Našim tednikom« bodo vsi
oni, ki imajo »Kroniko« naprej pla-
čano, dobivali sedaj namesto nje »Naš
tednik«. V znak tesne povezanosti
med obema listoma, bo »Naš tednik«
od sedaj najprej nosil naslov »Naš
tednik — kronika«.

Za sirote

Goriška uprava Mednarodne po-
moči (A.A.I.) nam pošilja v objavo:
Po mestnih ulicah so nabiti letaki
organizacije UNAC, ki vabijo vse
državljanke, da po namenu organizacije
Združenih narodov tudi v naši
pokrajini prispevamo za pomoč mla-
dini, ki trpi na posledicah vojne.
Zbirka se bo izvedla tudi v vseh
ostalih pokrajinah Italije in po vseh
državah, članicah OZN. Pobiraljo se
bo par tednov med vsemi stanovi
in vsak je dolžan po svojih močeh
prispevati za to odlično človečansko
mednarodno pomoč.

70% nabranih sredstev bo šlo za
najbolj potrebne sirote v domači
pokrajini.

„PASTIRČEK“ za mesec maj je izšel!

D A R O V I

ZA »KATOLIŠKI GLAS«

Marijina družba iz Trsta prepla-
čilo 1000; preostanek pri razprodaji
rožnih vencev v Marijini družbi v
Trstu 1000.— lr.
Srčna hvala!

„Katoliški glas“ v vsako slovensko družino!

Odgovorni urednik: Stanko Stanič
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Gospodarski listek

KMEČKA OPRAVILA V MAJU

DOMA: Predvsem boj muham in
drugemu merčesu (bolhe, stenice,
šeurki, itd.), ki se komaj razvija.
Če boš sedaj zatrl to golazen, te ne
bo nadlegovala v poletnih mesecih,
ko je najbolj sitna. Saj veš: DDT
učinkuje. — Znesi sobne cvetlice na
prosto, posebno med kakšnim dež-
jem. Drugače pa jih ne drži preveč
na soncu.

SHRAMBA je v glavnem prazna,
mogoče imaš še malo koruze in pše-
nice. Da ti ne trpi škode od moljev,
DDT učinkuje. — Nabavi si potreb-
no modro galico in žveplo, da ju
boš imel vedno doma. Misli na koru-
zo činkvantin in druga semena, ki
jih boš sejnal po žitu.

V KLETI: Kdor ima še kaj vina,
posebno če je še sladko, bo sedaj
vrel. Nevarnost je, da se bi skisa-
salo, zato: drži polne sode; če pa
vre, nadeni vrelno piliko kot po tr-
gatvi. Če pa je vino po svojem
bistvu že kislo in še sladko, bo tudi
še vrel. Takemu moraš na vsak
način dodati kakšno sredstvo, da bo
zadrževalo nadaljnje kisanje. Kislih
vin ni mogoče popraviti! — Dobro
vino je že moralo biti pretočeno v
drugo. — Prazne sode drži zažvepla-
ne in zabite. Če imaš motno vino,
ga moraš očistiti ali pa filtrirati.

V HLEVU dobiva žival vedno več
sveže krme. Pazi, da ne bo krma
ugreta in zato je ne puščaj na ves
likem kupu, posebno pa ne, če je še
rosna. — Puščaj živino čim več na
prosto, posebno pa teleta in prašičke.
Hlev drži snažen, gnoj na gnojišču
pa steptan. — So prašički cepljeni
proti rdečici?

V VRTU imaš že grah, špinačo in
marsikatero drugo zelenjad. Pritisni-
la bo vročina in takrat boš moral za-
livati. Ker je sveža voda iz vodovod-
da in studenca preostra za zalivanje,
bi bilo dobro, da spraviš v vrt kak-
šen sod — najprimernejša je poseb-
na betonska jama —, v katerem
imaš vedno nekoliko uležano vodo,
ki je za zalivanje najboljša. — Ta
mesec zasadi, oziroma presadi para-
dižnike in drugo zelenjad, proti koncu
meseca pa lahko seješ cvetačo-kar-
fijole. Radič lahko seješ vse mesece
leta, samo če je vreme. — Na vrtu
naj bodo tudi cvetlice, posebno
astre, cinije, itd. Sedaj presadi kri-
zanteme.

V SADOVNJAKU bomo obirali
češnje, katerih ne bo ravno preveč.

Ta mesec pa moraš jablane in
hruške poškopiti z arzenatom, in
sicer vsakih deset dni enkrat, torej
v celoti trikrat. Le tako boš onemo-
gočil črvivost. Ta mesec bodo nasto-
pile tudi listne uši. Proti njim upo-
rabi »Nicol« ali »nicosan«, kvasijeve
trščice ali izvleček iz njih. Sredstev
nič koliko. — Čuvaj poganjke iz
cepičev, da jih veter ne odlomi. Ne-
potrebne poganjke odstrani z ostrim
nožem.

NA NJIVI je dela na pretek. Po-
kositi je treba deteljo inkarnatko in
zasaditi koruzo. Krompir in koruzo
pleti in osipati. Sedaj je tudi čas,
da še gnojiš s čilskim solitrom ali
apnenim nitratom, pa tudi z gnoj-
nico. — Zasadi si mnogo krmske
pese, pa tudi chrovta-vrzo.

V VINOGRADU je glavno opravi-
lo škropljenje in žveplanje. Si že
požveplal v prvo? Če še nisi, po-
žveplaj takoj. Lansko leto je bilo
manj peronopospore, več pa oidija,
kateremu pa prideš v okom samo v
slučaju, da žvepláš prvič dovolj zgo-
daj: moral bi že koncem aprila. Za
škropljenje z modro galico še ni po-
sebne sile, ker peronospora se začne
razvijati, ko ponoči ne pade toplota
izpod 9° C, čez dan pa da dosega
že 20° C. Glede žveplanja si za-
pomni, da se mora žveplo raztopiti,
ker koristijo le žvepleni plini in ne
prah. Zato pa je najprimernejše čr-
no žveplo. Saj veš, da črna barva
vleče toploto na sebe in zato se črno
žveplo hitreje raztopi; mnogo prej
učinkuje kot navadno, rumeno žve-
plo. — Oglej si cepiče in odstrani
divje poganjke. — Si trte okopal?

SENOŽETI še lahko gnojiš z
razredčeno gnojnico. Si zravnal kr-
tine? Si posejal prazna, gola mesta
z dobrimi travami? Smeti izpod sena
le smeti, med katerimi je tudi
mnogo semen plevla.

Šmarnice v Gorici

Letos so v Gorici za slovenske
vernike sledeče šmarnične pobožno-
sti: Zjutraj ob 5 in tričetrt na Travniku,
ob 6. v stolnici, zvečer ob 8.
pri Sv. Ivanu. Te šmarnice ima letos
msgr. dr. Franc Močnik.

Zaradi šmarničnih pobožnosti od-
padejo ta teden običajne pobožnosti
prvega tedna v mesecu. Može in
fantje pa bodo imeli skupno sv. ma-
šo v nedeljo 7. t. m. ob 8 pri
Sv. Ivanu.

In zacvetele so rože — Gorske pravljice.

V tej knjigi ni več duševnega nemira, nestrpnega
iskanja, To so pripovedke, bajke in legende iz Nadiške
in gornje Soške doline, vse v verzih. V pesmi »Jezero«
se pesnik zamisli daleč v sivo pradavnost, v predrijske
čase, ko so po teh krajih prebivali stari Karni. Takrat
je bilo pod Matajurjem in Mijo jezero, blizu katerega
je živel orjak. Ker so se po jezeru vozili ljudje s čolni
in je orjaka to jezilo, je nekega dne razmaknil Matajur
in Mijo in jezero je odteklo; orjak pa je zapustil te
kraje. Sledijo legende o sv. Petru (Molida), o sv. Je-
larju, ki ga je poslal sv. Mohor iz Ogleja na Kobariško
širit blagoslov, a so ga častilci boga Baha ubili, o vragu
v Morizni, o hudiču in nepoštenem krčmarju, o
sv. Alešu, o sv. Tomažu, o sv. Gregorju in druge; vmes
so srednjeveške pravljice, pripovedke in pesmi kot
Zaklad, Morizna, Prejnica, o coprnica, o tolminskem
grofu, ki je stiskal tlačane, o hudiču, o materi, ki je
umrla in pustila nebogljenoto dete, a ga je hodila potem
česat in božat, in še druge.

Istočasno kot so nastajale »Gorske pravljice«, se
je v pesnikovi duši začela oblikovati velika snov, ep
iz 16. stoletja. Lovrenčiču je stara mati pravila o štu-
dentu iz Trente, ki se je šolal v Vidmu. Domači so
mu vsak teden nosili živež. Neko zimo pa je padlo
v Trenti toliko snega, da ni mogel nihče od doma.
Študent je v Vidmu strašno stradal. Ko ni mogel več
prestajati, se je zapisal hudiču, da mu je pomogel.
Pozneje se je študent s pomočjo sv. Šembilje rešil iz
oblasti pekla in sv. Šembilja mu je dala tudi dar pre-
rokovanja. Iz tega motiva, ki je bil v srednjem veku
znan v vsej srednji Evropi, kateremu pa je Soška do-
lina dala čisto svojstvene poteze, se je začela razvijati
velika pesnitev — ep z naslovom »Trentarski
študent«. Prve odlomke je Lovrenčič objavil že
l. 1916 v »Mentorju«. Potem je vse izpopolnjeval, na-
pisal še drugi del z naslovom »Kronika Trente«
in oboje objavil v »Domu in svetlu« leta 1921-1922.

(Nadaljevanje)

Ta pesem je predgovor nove zbirke »Gorske
pravljice«, ki je izšla v Gorici 1921. Zbirka je
nastala pod vtisom velikega domotožja. Od maja 1915
je namreč med pesnikom in njegovim rojstnim krajem
ležala fronta, kajti Kobarič in vse, kar je zahodno od
njega, so zasedle italijanske čete takoj prve dni po
vojni napovedi. Pesnik pa je sanjal in hrepenel po
domu. »Pet let sem sanjal in hrepenel po domu, ki
je bil tam med Krnom in Matajurjem, Stolom in Mijo
kakor daljen paradiz,« piše sam (Gorske pravljice, str.
84). »Vsi moji lepi mladi dnevi in njihovo veselje so
bili tam in me klicali, vabili. Šel sem 1916 in sem od-
daleč — tam iznad Ponikev gledal v Kobariški Kot
kakor Mojzes v obljubljeni deželi... In sem se vrnil
in v duši so se živo obnovili vsi spomini in dan za dne-
vom in noč za nočjo sem govoril z njimi in dom mi je
bil bliže kakor kdaj prej in dražji, vse ljubši. In pred-
menoj je vstajala prošlost, ona prošlost, ki živi iz roda
v rod in prihaja tako tajna in bajna k nam in ji prav-
ljčno žarijo oči.